

Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins

Ársreikningur 2020

Áfengis- og tóbaksverslun ríkisins
kt. 410169-4369
Stuðlahálsi 2
110 Reykjavík

Efnisyfirlit

	Bls.
Skýrsla og undirritun forstjóra.....	3
Áritun ríkisendurskoðanda.....	4
Áritun endurskoðanda	5
Rekstrarreikningur	7
Efnahagsreikningur	8
Sjóðstreymi	9
Skýringar	10

Skýrsla og undirritun forstjóra

Árið 2020 var óvenjulegt ár og varð afkoma ársins umfram áætlun. Fjöldi viðskiptavina var 5,5 milljónir sem er 8,3% fjölgun milli ára. Hagnaður ársins var 1.821 m.kr. Eignir námu 7.309 m.kr, skuldir voru 1.870 m.kr. og eigið fé nam 5.439 m.kr. í árslok 2020. Greiddur var 1.000 m.kr. arður í ríkissjóð.

Áfengi var selt fyrir 38,4 ma.kr. með virðisaukaskatti. Sala áfengis í lítrum jókst um 18,29% frá árinu á undan og seldust 26.810 þús. lítrar, þar af var bjórsala 20.584 þús lítrar.

Sala tóbaks nam 12,5 ma.kr. með virðisaukaskatti. ÁTVR innheimtir tóbaksgjald. Gjaldið nam 5.970 m.kr. á árinu 2020 og hækkaði um 284 m.kr. frá árinu 2019. Sala vindlinga í magni jókst um 8,6%. Sala vindlinga nam 942,5 þús kartonum og af vindlum seldust 4.578 þúsund stykki.

Selt magn neftóbaks var 25.434 kg. og var samdráttur 44,8% frá fyrra ári.

Á árinu fengu 721 starfsmenn greidd laun hjá ÁTVR. Margir eru í hlutastarfi. Ársverk voru 356, sem er aukning um tvö frá 2019.

Ýmsar framkvæmdir voru á árinu. Þær helstu voru að vínbúðirnar í Mosfellsbæ, Þórshöfn og Blönduósi fluttu í stærra og betra húsnæði. Vínbúðirnar á Reyðarfirði og Djúpavogi voru endurnýjaðar frá grunni og stækkaðar. Unnið var að endurbótum í vínbúðunum í Kringlunni, Eiðistorgi og Heiðrúnu á Stuðlahálsi.

Lögum um gjald af áfengi og tóbaki var breytt í upphafi árs þannig að bæði áfengisgjald og tóbaksgjald var hækkað um 2,5%.

Forstjóri ÁTVR staðfestir ársreikning fyrirtækisins fyrir árið 2020 með undirritun sinni.

Reykjavík, mars 2021

Ívar J. Arndal,
forstjóri.

Áritun ríkisendurskoðanda

Til fjármála- og efnahagsráðherra

Forsendur, hlutverk og ábyrgð ríkisendurskoðanda

Ríkisendurskoðandi starfar á grundvelli laga nr. 46/2016, um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga og siðareglur alþjóðasamtaka ríkisendurskoðana. Hlutverk ríkisendurskoðanda er að tryggja að fram fari endurskoðun og eftirlit í samræmi við 4. gr. laganna.

Ríkisendurskoðandi ber húsbóndaábyrgð á störfum þeirra endurskoðenda sem starfa hjá Ríkisendurskoðun og framkvæma endurskoðun á grundvelli laga um endurskoðendur og endurskoðun, lögum um ársreikninga og þeim almennu reglum sem þeir hlíta samkvæmt alþjóðlegum endurskoðunarstöðlum.

Kannað var hvort rekstur ÁTVR var í samræmi við þau lög sem gilda um fyrirtækið og eftir atvikum fjárlög og fjárákölög, sbr. meginreglur laga nr. 46/2016 og lög um opinber fjármál nr. 123/2015.

Endurskoðunin var framkvæmd í samræmi við lög nr. 46/2016 um ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga og lög nr. 94/2019 um endurskoðendur og endurskoðun.

Ríkisendurskoðun, mars 2021

Undirritað rafrænt

Skúli Eggert Þórðarson,
ríkisendurskoðandi.

Áritun endurskoðanda

Til fjármála- og efnahagsráðherra

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning ÁTVR fyrir árið 2020. Ársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning, efnahagsreikning, sjóðstreymisýfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn sýni glögga mynd af fjárhagsstöðu ÁTVR 31. desember 2020, afkomu fyrirtækisins og breytingu á handbæru fé á árinu 2020, í samræmi við lög um opinber fjármál og lög um ársreikninga.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila. Ábyrgð samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér á eftir. Við erum óháð ÁTVR og höfum starfað í samræmi við lög nr. 46/2016 um Ríkisendurskoðanda og endurskoðun ríkisreikninga og siðareglur Ríkisendurskoðunar. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Ábyrgð forstjóra á ársreikningnum

Forstjóri er ábyrgur fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um bókhald og lög um opinber fjármál með vísan til laga um ársreikninga. Forstjóri er einnig ábyrgur fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar við gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit á ársreikningnum.

Nægjanleg vissu er mikið öryggi, en ekki trygging þess að endurskoðun sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Áritun endurskoðanda frh.

Endurskoðun var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla fyrir opinbera aðila en hún byggir á faglegri dómgreind og gagnrýnni hugsun. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að undirbyggja álit á reikningnum. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, fölsun, villandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá reglum innra eftirlits.
- Öflum skilnings á innra eftirliti í þeim tilgangi að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir og meta hvort það tryggir viðunandi árangur.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda ásamt tengdum skýringum séu viðeigandi í samræmi við reikningsskilareglur.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi fyrirtækisins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu og innihald, þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Okkur ber skylda til að upplýsa forstjóra ÁTVR um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar. Jafnframt var upplýst um mikilvæg atriði sem fram komu við endurskoðunina, þar á meðal eftir atvikum verulega annmarka á innra eftirliti.

Ríkisendurskoðun, mars 2021

Undirritað rafrænt

Óskar Sverrisson,
endurskoðandi.

Rekstrarreikningur árið 2020

	Skýr.	2020	2019
Rekstrartekjur			
Sala áfengis.....		34.635.754	27.275.183
Sala tóbaks.....		10.077.180	9.594.068
Sala umbúða o.fl.....		191.085	99.794
		<u>44.904.019</u>	<u>36.969.045</u>
Rekstrargjöld			
Vörunotkun.....	10	38.051.716	31.273.672
Laun og launatengd gjöld.....	11	3.201.232	2.961.032
Húsnæðiskostnaður.....		808.909	721.890
Sölu- og dreifingarkostnaður.....		200.567	238.758
Stjórnunar- og skrifstofukostnaður.....		380.993	372.512
Annar rekstrarkostnaður.....		54.329	50.816
Afskriftir.....	13	275.565	246.544
		<u>42.973.311</u>	<u>35.865.224</u>
Rekstrarhagnaður.....		1.930.708	1.103.821
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld).....	12	<u>(109.399)</u>	<u>(47.410)</u>
Hagnaður ársins		<u>1.821.309</u>	<u>1.056.411</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2020

	Skýr.	2020	2019
Eignir			
Rekstrarfjármunir.....	4,13	1.540.397	1.532.798
Eignarhlutir í öðrum félögum.....	5,14	7.500	7.500
Fastafjármunir samtals		<u>1.547.897</u>	<u>1.540.298</u>
Birgðir.....	6,15	2.345.597	1.944.593
Viðskiptakröfur	7,16	1.130.002	2.156.340
Handbært fé.....	8	2.285.228	604.435
Veltufjármunir samtals		<u>5.760.827</u>	<u>4.705.368</u>
Eignir samtals		<u><u>7.308.724</u></u>	<u><u>6.245.666</u></u>
 Eigið fé og skuldir			
Eigið fé			
Óráðstafað eigið fé.....	17	5.438.935	4.617.626
Eigið fé samtals		<u>5.438.935</u>	<u>4.617.626</u>
Skammtímaskuldir			
Lánardrottinnar.....	9	1.071.660	859.458
Aðrar skammtímaskuldir.....		798.129	768.582
Skammtímaskuldir samtals		<u>1.869.789</u>	<u>1.628.040</u>
Eigið fé og skuldir samtals		<u><u>7.308.724</u></u>	<u><u>6.245.666</u></u>
Skuldbindingar.....	18		

Sjóðstreymi árið 2020

	Skýr.	2020	2019
Rekstrarhreyfingar			
Hagnaður ársins.....		1.821.309	1.056.411
<i>Rekstrarliðir sem ekki hafa áhrif á sjóðstreymi:</i>			
Afskriftir.....	13	275.565	246.544
(Söluhagnaður) af fastafjármunum.....		(98.033)	(14.035)
Veltufé frá rekstri		<u>1.998.841</u>	<u>1.288.920</u>
<i>Breytingar á rekstrartengdum eignum og skuldum:</i>			
Birgðir, lækkun (hækkun)		(401.004)	178.486
Skammtímakröfur (hækkun).....		1.026.338	(331.916)
Skammtímaskuldir, (lækkun)		241.749	(144.370)
		<u>867.083</u>	<u>(297.800)</u>
Handbært fé frá rekstri		<u>2.865.924</u>	<u>991.120</u>
Fjárfestingarhreyfingar			
Innréttingar og annar búnaður.....	13	(245.659)	(435.848)
Bifreiðar.....	13	(58.771)	(40.453)
Söluverð rekstrarfjármuna.....		119.298	29.803
Fjárfestingarhreyfingar		<u>(185.132)</u>	<u>(446.498)</u>
Fjármögnunarhreyfingar			
Arður til ríkissjóðs.....	17	<u>(1.000.000)</u>	<u>(1.000.000)</u>
Fjármögnunarhreyfingar		<u>(1.000.000)</u>	<u>(1.000.000)</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé.....		1.680.793	(455.377)
Handbært fé í ársbyrjun.....		604.435	1.059.812
Handbært fé í lok ársins		<u><u>2.285.228</u></u>	<u><u>604.435</u></u>

Skýringar

Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskila

1. Ársreikningur Áfengis- og tóbaksverslunar ríkisins er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglugerð nr. 696/2019 um framsetningu og innihald ársreikninga og samstæðureikninga.

Ársreikningurinn byggir á kostnaðarverðsreikningsskilum og er gerður eftir sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

Skattar

2. Ríkisstofnanir og ríkisfyrirtæki greiða almennt ekki tekjuskatta.

Erlendir gjaldmiðlar og innlendar vísitölur

3. Eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru umreiknaðar í íslenskum krónum í árslok og skuldir. Viðskipti í erlendum gjaldeyri á árinu eru umreiknuð í íslenskar krónur á viðskiptadegi. Gengismunur sem myndast er færður í rekstrarreikning.

Peningalegar eignir og skuldir sem bundnar eru verðtryggingu eru færðar miðað við vísitölur sem tóku gildi 1. janúar 2021. Breytingar sem myndast eru færðar í rekstrarreikning.

Rekstrarfjármunir

4. Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir til eignar á kostnaðarverði. Frá kostnaðarverði eru dregnar reiknaðar afskriftir.

Kostnaðarverð varanlegra rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum kostnaði við að koma eignunum á viðeigandi stað og í nothæft ástand.

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði miðað við áætlaðan endingartíma og eignarhaldstíma.

Eignarhlutar í öðrum félögum

5. Eignarhlutar í félögum eru færðir á nafnverði.

Skýringar

Birgðir

6. Birgðir samanstanda af endursöluvörum og rekstrarvörum. Birgðirnar eru metnar á síðasta innkaupsverði að teknu tilliti til gallaðra og úreltra vara.

Viðskiptakröfur

7. Greiðslukortakröfur eru færðar meðal viðskiptakrafna. Viðskiptakröfur eru færðar á kostnaðarverði.

Handbært fé

8. Handbært fé samanstendur af sjóði og bankainnstæðum.

Viðskiptaskuldir

9. Viðskiptaskuldir eru færðar á kostnaðarverði.

Vörunotkun

10. Tóbaksgjald er innheimt við sölu tóbaks og er því skilað mánaðarlega til Skattsins. Tóbaksgjaldið er skilgreint sem hluti af kostnaðarverði seldra vara í bókhaldi ÁTVR. Alls námu greiðslur tóbaksgjalds 5.970 m.kr. á árinu 2020.

Sundurliðun vörunotkunar	2020	2019
Vörunotkun, áfengi.....	29.580.575	23.342.019
Vörunotkun, tóbak.....	8.433.471	7.908.749
Vörunotkun, umbúðir.....	37.670	22.904
	<u>38.051.716</u>	<u>31.273.672</u>

Starfsmannamál

11. Laun og launatengd gjöld sundurliðast þannig:

Dagvinnulaun.....	1.753.900	1.639.171
Yfirvinna.....	753.327	690.435
Launatengd gjöld.....	563.067	528.376
Viðbótarframlag til lífeyrissjóðs.....	103.422	102.049
Áfallið reiknað orlof, breyting.....	27.516	1.000
	<u>3.201.232</u>	<u>2.961.032</u>

Skýringar

Launagjöld hækka um 8,1% milli ára. Reiknuð ársverk á árinu 2020 voru 356, tveimur fleiri en 2019. Hækkun launavístölu 2020 var 7,2%.

Laun og launatengd gjöld vegna forstjóra námu 22,3 m.kr. en voru 21,8 m.kr. árið á undan.

Áunnið orlof starfsmanna til desemberloka er reiknað og fært í ársreikninginn. Það nam 176,9 m.kr. í árslok 2020 en til samanburðar var það 149,4 m.kr. árið áður. Í síðustu kjarasamningum var samið um 30 orlofsdaga fyrir allt starfsfólk í fullu starfi.

Skuldbindingar ÁTVR vegna eftirlauna núverandi og fyrrverandi starfsmanna voru gerðar upp á árinu 1999. Skuldbindingar sem falla til árlega eru gerðar upp við Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins jafnóðum. Samkvæmt uppgjöri LSR voru ógreiddar lífeyrisskuldbindingar B-deildar í árslok 2020 3,2 m.kr. Í lögum nr 127/2016 var gerð breyting um aukaframlag til A-deildar lífeyrisjóðs starfsmanna ríkisins. Hlutur ÁTVR árið 2020 nam 100,2 m.kr en var 98,4 m.kr 2019.

Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld

12. Sundurliðun fjármunatekna og (fjármagnsgjalda)	2020	2019
Vaxtatekjur.....	13.196	69.382
Arðstekjur.....	0	1.500
Þóknanir vegna debet- og kreditkorta.....	(118.602)	(101.179)
Fjármagnstekjuskattur.....	(2.709)	(15.541)
Vaxtagjöld.....	(1.284)	(1.572)
	<u>(109.399)</u>	<u>(47.410)</u>

Skýringar

Rekstrarfjármunir

13. Varanlegir rekstrarfjármunir og afskriftir greinast þannig:

	Bifreiðar	Fasteignir	Innréttingar og annar bún.	Samtals
Stofnverð 1.1.2020.....	285.822	1.343.992	1.427.979	3.057.793
Viðbót á árinu.....	58.771		245.659	304.430
Selt og niðurlagt á árinu.....	(15.667)	(46.644)	(167.019)	(229.329)
Stofnverð 31.12.2020	<u>328.926</u>	<u>1.297.348</u>	<u>1.506.619</u>	<u>3.132.893</u>
Afskrifað 1.1.2020.....	131.946	783.783	609.266	1.524.995
Afskrifað á árinu.....	38.212	26.596	192.965	257.773
Selt og niðurlagt á árinu.....	(14.103)	(26.214)	(149.954)	(190.271)
Afskrifað 31.12.2020	<u>156.054</u>	<u>784.165</u>	<u>652.277</u>	<u>1.592.496</u>
Bókfært verð 31.12.2020	<u>172.871</u>	<u>513.183</u>	<u>854.342</u>	<u>1.540.397</u>
Afskriftarhlutföll.....	12-15%	2-4%	12-20%	

Gjaldfærð afskrift ársins var 257,8 m.kr, seldar og niðurlagðar eignir námu 17,8 m.kr.

Fasteignamat og vátryggingamat eigna fyrirtækisins í árslok greinist þannig:

	Bókfært verð	Fasteigna- mat	Brunabóta- mat
Fasteignir og lóðir.....	<u>513.183</u>	<u>3.159.735</u>	<u>3.651.910</u>

Eignarhlutar í félögum

14. Hlutabréf í Endurvinnslunni hf. eru færð á nafnverði 7.500 þús. kr.

Skýringar

Birgðir

15. Birgðir um áramót skiptast í áfengi, tóbak, umbúðir og rekstrarvörur:

	2020	2019
Áfengi.....	2.123.152	1.742.139
Tóbak.....	178.787	176.577
Umbúðir.....	15.279	9.572
Rekstrarvörubirgðir.....	28.379	16.305
	<u>2.345.597</u>	<u>1.944.593</u>

Viðskiptakröfur

16. Viðskiptakröfur sundurliðast þannig:

Kröfur vegna greiðslukorta.....	975.124	2.048.369
Aðrar viðskiptakröfur.....	154.878	107.971
	<u>1.130.002</u>	<u>2.156.340</u>

Eigið fé

17. Yfirlit eiginfjárreikninga:

	Óráðstafað eigið fé
Eigið fé 1.1.	4.617.626
Hagnaður skv. rekstrarreikningi.....	1.821.309
Arður til ríkissjóðs.....	(1.000.000)
Eigið fé 31.12.	<u>5.438.935</u>

Önnur mál

18. Í tengslum við starfsemi ÁTVR voru 42 húsaleigusamningar í gildi í árslok 2020.

Skýringar

Kennitölur

19. Fimm ára yfirlit

	2020	2019	2018	2017	2016
Rekstur:					
Rekstrartekjur.....	44.904	36.969	35.291	34.276	33.058
Rekstrargjöld.....	(42.698)	(35.619)	(33.937)	(32.729)	(31.216)
Rekstrarhagn. f. afskr.	2.206	1.350	1.354	1.547	1.842
Afskriftir.....	(276)	(246)	(237)	(208)	(222)
Rekstrarhagnaður	1.930	1.104	1.117	1.339	1.620
Hreinar fjárm.tekjur (gjöld)	(109)	(48)	(6)	28	9
Hagnaður ársins	1.821	1.056	1.111	1.367	1.629
Fastafjármunir.....	1.548	1.540	1.326	1.239	1.166
Veltufjármunir.....	5.761	4.705	5.008	5.104	5.772
Eignir alls	7.309	6.246	6.334	6.343	6.938
Eigið fé.....	5.439	4.618	4.561	4.450	4.834
Skammtímaskuldir.....	1.870	1.628	1.773	1.893	2.104
Eigið fé og skuldir alls	7.309	6.246	6.334	6.343	6.938

Helstu kennitölur um afkomu og fjárhagsstöðu fyrirtækisins á síðustu fimm árum:

	2020	2019	2018	2017	2016
Rek.hagn.f.afskr./Tekjur.....	4,9%	3,7%	3,8%	4,5%	5,6%
Veltufjárhlutfall.....	3,08	2,89	2,82	2,70	2,74
Eiginfjárhlutfall.....	74,4%	73,9%	72,0%	70,2%	69,7%
Arðsemi eigin fjár.....	39,4%	23,2%	25,0%	28,2%	38,8%

Undirritunarsíða

Skúli Eggert Þórðarson

Óskar Sverrisson

Ívar J Arndal